

SZORGALMATOS MESEKERT ÓVODA Pedagógiai Programja

Komplex Játékos Képességfejlesztés

**Készítették: a Szorgalmatos
Mesekert Óvoda óvodapedagógusai**

**SZORGALMATOS
MESEKERT ÓVODA
NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK
MÓDOSÍTÁSA 2010**

137/1996.(VIII.28.) Korm. Rendelet az

Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

**a 255/2009(XI.20.) számú
Kormányrendelet szerint**

1.§ A Kormány a közoktatásról szóló-módosított-1993. évi LXXIX. Törvény 94. §-a(3) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján e rendelet mellékleteként kiadja az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2.§ Ez a rendelet 2010. szeptember 01. napján lép hatályba.

**SZORGALMATOS
MESEKERT ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK
MÓDOSÍTÁSA 2013**

20/2012.(VIII.31.) EMMI-rendelet alapján módosítva. Hatályba lép 2013. szeptember 01. napján.

**Szorgalmatos Mese kert Óvoda
Pedagógiai Programjának kiegészítése
2017**

**Az intézmény új neve: Szorgalmatos Mese kert Óvoda, Bölcsőde és
Konyha**

2018/2019-es tanév kiegészítése:

**Boldog Óvoda – Boldogságóra program
Törvény módosítás: 363/2012.(XII.17.)Korm.rendelet az
Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**

TARTALOM

I. Helyzetelemzés

1. Az óvoda bemutatása
2. A gyermeklétszám alakulása
3. Szociokulturális háttér

II. Alapelvek

1. Gyermekkép
2. Óvodaképünk
3. Általános alapelveink, prioritásaink érvényesülése programunkban
- 3/a. Programmodell
4. Óvodánk arculata

III. Az óvodai nevelés feladatai

1. Egészséges életmódra nevelés
2. Erkölcsi és közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés
- 3/a. Anyanyelvi fejlesztés

IV. Az óvodai élet megszervezésének alapelvei

1. Személyi feltételek
2. Tárgyi feltételek
3. Az óvodai élet megszervezése
- 3/a. Az óvodai csoportok kialakítása
- 3/b. A tevékenységek időkereteinek szervezése
- 3/c. Tervezőmunkánk dokumentációi
- 3/d. Tervezésünk rendezési elve
4. Az óvoda kapcsolatai
5. Gyermekvédelmi feladatok

V. Az óvodai élet tevékenységformái

1. Játék
- 2/a. Mese - vers
- 2/b. Ének, zene, énekes játék, tánc
- 2/c. Rajzolás, mintázás, kézimunka
- 2/d. Mozgás
- 2/e. A külső világ tevékeny megismerése
3. Ünnepek, hagyományok
4. Munka jelegű tevékenységek
5. Tanulás

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

VII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

VIII. A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése

IX. Boldog Óvoda – Boldogságóra program

I. Helyzetelemzés

1. Az óvoda bemutatása

A szorgalmatosi óvodát 1972-ben alapította a Tiszavasvári nagyközségi tanács. A településen megnövekedett a 3-6 éves gyermekek száma, és az óvodáztatásukról gondoskodni kellett. A folyamatosan gyarapodó gyermeklétszám indokolta az intézmény bővítését. Az óvoda a bővítés után 2 csoportban 50 gyermek ellátását tette lehetővé.

Szorgalmatos község 2002. október 20.-ig Tiszavasvári városához tartozott. Az óvoda a Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény tagóvodájaként működött.

Az oktatási intézmények fenntartója 2003. július 1.-jétől az önállóvá vált Szorgalmatos Község Önkormányzata Képviselő-testülete lett. Az intézményrendszer ÁMK keretében működik, melynek szakmai tekintetben önálló egysége az óvoda. Az óvoda szakmai irányítását az óvodavezető látja el.

Az óvoda intézményrendszerben elfoglalt helye jelentős, mert a település egyetlen óvodája. Az 50 férőhelyes óvoda épülete időközben elavult, a szociális helyiségek száma, mérete, felszereltsége nem felelt meg a törvényi előírásoknak.

2009. június 5.-én került átadásra a település új óvodája, amely megfelel az uniós elvárásoknak. Az óvodában folyó eredményes nevelő-oktató munka színvonalát emeli a szociális helyiségek száma és ellátottsága. 2009. októberében átadásra került az iskola új tornaterme, melyet az óvodás gyermekeink is használhatnak.

Az új óvodaépület és a benne folyó színvonalas nevelő-oktató munka miatt a település vonzáskörzetéből sok gyermek érkezik. Számukra a bejárást a fenntartó biztosítja.

Az óvodába járó gyermekek családi helyzete, érték-és normarendje nagyon szélsőséges. A településen élő családok többségének életszínvonala alacsony a munkanélküliség és az alacsony iskolázottság miatt.

Az óvodai nevelés minden eszközét felhasználjuk ahhoz, hogy valós érték-és normarendszert közvetítsünk a gyermekek és a szülők felé.

A csoportok részben osztott összetételben működnek. Igyekszünk a gyermekeket életkor és képesség szerint csoportban elhelyezni. Óvodánkban olyan biztonságos, nyugodt, szeretetteljes légkört biztosítunk, ahová óvodásaink szeretnek járni, és minden gyermek eléri „iskolás korára” képességeinek maximumát.

Az intézményünk 2012. július 1-től önálló, fenntartó a Szorgalmatos Község Önkormányzata.

2. Gyermeklétszám alakulása

2003. és 2013. között a gyermeklétszám a következőképpen alakult:

2003-2004-ben: 43

2004-2005-ben: 32

2005-2006-ban: 29

2006-2007-ben: 39

2007-2008-ban: 44

2008-2009-ben: 48

2010-2011-ben: 54

2011-2012-ben: 45

2012-2013-ban: 49

3. Szociokulturális háttér

Az óvodánkba jelentkező gyermekek tükrözik a vidéki népesség sokszínű rétegződését. Tapasztaljuk, hogy a gyermekek családon belüli életkörülményei mennyire befolyásolóan alakítják óvodai nevelésünket. Ahogy szerte az országban észlelhető, a mi közösségünkben is nyomon követhető a technikai fejlődés hatása, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezet változásai, élményforrások megléte vagy csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, az életszínvonal romlása, vagy javulása.

Óvodásaink jellemzően kis családból (szülők + gyermek) érkeznek, és családi házakban laknak. A családok élete zömmel nyugodt, harmonikus, de vannak csonka családban nevelkedő, sőt, zaklatott életkörülmények között élő óvodás gyermekeink is. Az anyák dolgoznak, de vannak főállású anyák is.

Több család is van községünkben, akik rászorúlnak valamilyen szociális ellátásra, segílyre. Ennek oka lehet, hogy az anya egyedülálló, alacsony az egy főre jutó jövedelem, vagy éppen nincs kereső a családban.

A szülők iskolai végzettsége sokrétű, a nyolc osztálytól a diplomáig terjed, de a szakmunkás képesítés dominál.

II. Alapelvek

1. Gyermekkép

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelőközösségünk a teljes befogadáson alapuló óvodai nevelés mellett kötelezte el magát.

A gyermek fejlődését önmagához mérjük, de élünk azokkal a fejlesztési lehetőségekkel, módszerekkel, amelyek segítségével csökkenthetők, illetve kompenzálhatóak a szociális hátrányok következményeképpen az alapképességek fejlettségében megmutatkozó elmaradások. Arra törekszünk, hogy gyermekeink alapképességeinek fejlettségi szintje lehetővé tegye, hogy bármely iskolába iratkozva egyenlő eséllyel kezdhessék meg tanulmányaikat.

Az óvoda feladata, hogy mindkét nembe tartozó gyermekekben a másik nem iránt kölcsönös tiszteletet és megértést alakítson ki. Már az óvodában el kell kezdeni a gyermekek ráébresztését arra, hogy nincs alá- és fölérendeltség nő és férfi között a társadalmi szerepükben, és a családon belül is közösen kell megoldani minden feladatot és problémát. Az óvodai nevelésünk abból az alapelvből indul ki, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására kell irányulnia. Ez értelemszerűen magába kell, hogy foglalja a nemi szerepekről történő gondolkodást is. Nem vitatjuk, hogy más a szerepe a családban a nőnek, az anyának és más a szerepe a férfinak, a férjnek. Ez azonban nem jelenthet alá- és

főlérendeltséget, és nem jelentheti azt, hogy a társadalmi kapcsolatainkban, feladatainkban ne lenne szükség a legteljesebb közreműködésre, együttműködésre.

Óvodánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Tevékenységeinket úgy szervezzük, hogy abban a fiúk, lányok egyformán, azonos értékrend mentén tevékenykedhessenek. A fiúk, lányok közötti különbség nem lehet alapja hátrányos megkülönböztetésnek, az értékelés alapja mindig a gyermek tényleges teljesítménye és nem a valamely nemhez való tartozása.

Gyermekképünk - az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni:

- aki testileg arányosan fejlett, teherbíró, mozgása harmonikus,
- aki természetes kíváncsisága, cselekvési, megismerési vágya, képességeinek fejlettsége éretté tesz a szervezett, tudatos tanulásra,
- aki egészséges önbizalommal rendelkezik, énképe pozitív, nyitott a világra és kreatív önkifejezésre képes,
- aki jól kommunikál, kérdez, közöl, társalog, ismereteket szerez,
- aki kapcsolatalakításra és kapcsolat megtartásra képes,
- aki képes közösségben önmagáért és társaiért együttműködve tevékenykedni,
- aki a természeti és társadalmi környezetben életkorának megfelelő önállósággal tájékozódik,
- aki tiszteli szüleit és a felnőtteket, viselkedése udvarias.

2. Óvodaképünk

Olyan óvodát képzelünk el:

- ahol az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- ahol a tárgyi feltételek folyamatos javulása és munkatársaink szakmai fejlődése biztosított, anyagi és erkölcsi megbecsülése az európai normáknak megfelelő,
- ahol az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- ahol az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- ahol a minőség természetes követelmény,
- ahol a környezet igényei kielégülnek, és az óvoda - család nevelőpartneri kapcsolata erős,
- ahol az intézmény működését a környezet valamennyi szereplője pozitívan értékeli, és támogatja,
- ahol az adottságainkat maximálisan kihasználva, a felelősséggel átgondolt céljainkat elérjük, jó hírnevünket gyarapítjuk.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

3. Általános alapelveink, prioritásaink érvényesülése programunkba

Alapelveink, prioritásaink	Érvényesülése programunkban
1. A család és az óvoda bizalomra épülő együttműködése a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.	<ul style="list-style-type: none"> - teljes befogadás, a család és a gyermek egyediségének tiszteletben tartása - szociális szokásrendszer kialakítása - közös család - óvoda élmény - együttműködési formák
2. Az egészséges élet és a környezettudatos magatartás igényének alakítása az óvodai szokásrendszer segítségével.	<ul style="list-style-type: none"> -egészséges, balesetmentes környezet - környezet - higiéniai szokásrendszer kialakítása - egészséges napi ritmust biztosító napirend - fiziológiás szükségletek kielégítése
3. Képességek kibontakoztatása a játék és a játékos tevékenységek folyamatában.	<ul style="list-style-type: none"> - a tanulás tágabb értelmezése - komplex tevékenységek - játékos módszerek alkalmazása a szervezett tanulásban - képességfejlesztő játékok alkalmazása - a kompetencia alapú óvodai nevelés módszereinek alkalmazása
4. Az egyéni érési ütem összehangolása a tudatos képességfejlesztéssel, az iskola-érettségi szint elérése érdekében.	<ul style="list-style-type: none"> - a gyermekek mérése - a gyermekek alapos ismerete, fejlődésük nyomon követése - magatartási és viselkedési szokások alakítása
5. Az anyanyelvi kommunikáció szerves, átfogó jelenléte, beépülése az óvodai nevelőmunka minden mozzanatába.	<ul style="list-style-type: none"> - az óvónő beszéde, mint "modell" - anyanyelvi játékok - spontán és tervezett kommunikációs helyzetek a nevelési folyamatban
6. A gyermek szabad választásának, szabad játékának, véleményének tisztelete.	<ul style="list-style-type: none"> - a felkínált tevékenységi lehetőségekben a gyermekek önként vesznek részt - figyelünk igényeikre - biztosítjuk a szabad önkifejezést - biztosítjuk a szabad játék feltételeit
7. A gyermekek iskolai beilleszkedésének elősegítése az átmenet nehézségeinek leküzdése, könnyítése.	<ul style="list-style-type: none"> - nyílt napok - közös rendezvények
8. A hagyományok és értékek ápolása.	<ul style="list-style-type: none"> - a környezetkultúra értékeinek átadása - ünnepek, csoportos és csoportközi hagyományok ápolása - családok bevonása

3/a. Programmodell

Játékos tevékenységen alapuló komplex képességfejlesztés

CÉL

Alapelvek, prioritások		Tevékenységek	Feladatrendszer
A család és az óvoda bizalomra épülő együttműködése a gyermek Harmonikus személyiségfejlődése érdekében	Játékos képességfejlesztés - képességfejlesztő játékok	Játék Munka jellegű tevékenységek	Szociális, higiéniai és tanulást segítő szokások kialakítása
Az egészséges életvitel igényének kialakítása az óvodai szokásrendszer segítségével		Tanulás	
Képességek kibontakoztatása a játék és a játékos tevékenységek folyamatában		Mozgás	
Az egyéni érési fejlődési ütem összehangolása a tudatos képességfejlesztéssel, az iskolaérettségi szint elérése érdekében		Rajzolás, mintázás kézimunka	
Az anyanyelvi kommunikáció szerves, átfogó jelenléte, beépülése az óvodai nevelőmunka minden mozzanatába		Ének, zene, énekes játék tánc	
A gyermek szabad választásának, véleményének tisztelete		Külső világ tevékeny megismerése	
A gyermekek iskolai beilleszkedésének elősegítése, az átmenet nehézségeinek leküzdése, Könnyítése		Vers, mese	
		Értelmi fejlesztés, nevelés anyanyelvi fejlesztés	

4. Óvodánk arculata

Játékos tevékenységeken alapuló komplex képességfejlesztés

Nevelőtestületünk egyetért abban, hogy a tudatos, megfelelően szervezett és felépített óvodai nevelés pozitív irányban befolyásolja a szociális hátrányokból eredő elmaradásokat, különbségeket. Az életkori sajátosságok figyelembe vételével a harmonikus személyiségfejlődés érdekében nevelőmunkánk középpontjába a képességfejlesztést állítottuk. Óvodáskorban a képességek tevékenységbe ágyazva fejlődnek. Az óvodás gyermek elsődleges tevékenysége a játék, így a képességfejlesztés leghatékonyabb módszere a kognitív, motoros, kommunikációs, illetve szociális képességeket fejlesztő szabályjátékok.

A komplexitás a legsokoldalúbb változatosságot mutatja a gyermek tevékenységében. A komplexitás kibontakozását azért kell szorgalmaznunk, mert minél több irányú tevékenységet él meg a gyermek, annál sokoldalúbban erősödik személyisége. A játékosan szervezett komplexitás ereje abban van, hogy a játék hangulata, lendülete, a kiemelt tevékenységi forma összekötő anyagként biztosítja a személyiség teljes beleélését a kevésbé vonzó mozzanatokba is. Tevékenységek közben szokásokat alakítunk, amelyek nemcsak az egészséges életmód és társas kapcsolatok alakulását szolgálják, hanem elősegítik a szervezett tanulást és megalapozzák a differenciált fejlesztést.

Programunk sikerének záloga az óvodapedagógusok önzetlen, segítőkész magatartása, a gyermekek teljes befogadása, valamint az együttműködés formáinak alkalmazása a családdal, az iskolával, valamint mindazon szakemberekkel, akik segítik a gyermekek fejlődését.

Nem célunk a családi nevelés szerepének átvállalása, hisz a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Óvodánk a családi nevelést tisztelve, azt kiegészítve, felerősítve neveli a gyermekeket. A gyermekkor védelmére törekszünk, biztosítva a derűs, gondtalan, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai életet, tisztelve a gyermeki személyiség autonómiáját, megteremtve a feltételeket érzelmi egészségének fejlődéséhez, a kommunikáció és a társas együttlét képességének harmonikus fejlődéséhez, az emberi személyiség teljes kibontakoztatásához.

Intézményi jövőképünk

A hozzánk érkező gyermekeknek és szüleiknek olyan XXI. századi, európai színvonalú, gyermekléptékű óvodát kínálunk,

- ahol szeretetteljes, nyugodt körülményeket biztosítunk a velünk kapcsolatban állóknak,
- ahol óvodásaink biztonságban érzik magukat,
- ahol a lehetőségek széles tárházát biztosítjuk a képességeik kibontakoztatására,
- ahol boldogan, egyenlő eséllyel fejlődhetnek testileg, lelkileg,
- ahol a játék az elsődleges és meghatározó a személyiségfejlődés és a szocializáció folyamatában,
- ahol óvodai életük önmegvalósító, élményt adó tevékenységekben teljeseedik ki,
- ahol képessé válnak a természeti és társadalmi környezetben biztonsággal, önállóan tájékozódni, környezetük értékeit és szépségeit felfedezni és megóvásában közreműködni.

Óvodaképiünk

Olyan óvodát képzelünk el:

- ahol a tárgyi feltételek folyamatos javulása és munkatársaink szakmai fejlődése biztosított, anyagi és erkölcsi megbecsülése az európai normáknak megfelelő,
- ahol a minőség természetes követelmény,
- ahol a környezet igényei kielégülnek, és az óvoda - család nevelőpartneri kapcsolata erős,
- ahol az intézmény működését a környezet valamennyi szereplője pozitívan értékeli, és támogatja,
- ahol az adottságainkat maximálisan kihasználva, a felelősséggel átgondolt céljainkat elérjük, jó hírnevünket gyarapítjuk.

Pedagógusképiünk

A pedagógus akkor tölti be maradéktalanul hivatását:

- ha magas szintű szakmai képzettséggel rendelkezik és tudását képes a nevelőmunkája során kamatoztatni,
- ha tiszteletben tartja a családok egyediségét, ügyel a gyermeki jogok érvényesülésére,
- ha munkája tükröződik a gyermek szeretete, a gyermekek tisztelete, a gyermek feltétel nélküli elfogadása,
- ha értékrendje, szociális kompetenciája szilárd, modellként áll környezete előtt,
- ha törekszik az óvoda partnereivel az építő jellegű, kompromisszumkész együttműködésre,
- ha nyitott az újra, a fejlesztésekre, igényli és él a továbbképzések lehetőségével.

Szülőképiünk

A szülő akkor tesz eleget szülői kötelezettségének és segíti gyermeke fejlődését:

- ha lehetőségeihez mérten maximálisan kielégíti gyermeke fiziológiai és pszichikus szükségleteit,
- ha érdeklődik a gyermeke fejlődése, óvodai viselkedése iránt,
- ha igyekszik megismerni és elfogadni a Helyi Óvodai Pedagógiai Program szellemiségét,
- ha képes az együttnevelésre, együttműködésre, segítőkész,
- ha nevelési problémájához segítséget kér, illetve elfogadja az óvodapedagógus segítő szándékú javaslatait,
- ha kapcsolattartását az udvariasság, a pedagógus, az óvoda dolgozóinak tisztelete jellemzi.

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása, - az érzelmi, az erkölcsi és az értékközpontú közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Egészséges életmódra nevelés

Az óvodanevelés prioritása:

- Az egészséges életvitel, és a környezettudatos magatartás igényének alakítása az óvodai szokásrendszer segítségével.

Sikerkritériumok:

- az egészséges, balesetmentes környezet kialakítása,
- megfelelő mozgáster a sokféle mozgásra, mozgásos játékokra,
- a testápolási és környezet - higiéniai szabályok megismerése és gyakorlása céljából hely, eszköz, idő biztosítása,
- **az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása**
- **a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása**
- **a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása**
- a gyermekek pszichés és motoros aktivitását figyelembe vevő egészséges napi ritmust biztosító napirend,
- célszerű /réteges, kényelmes/ öltözködés,
- az óvodai és az otthoni szokásrendszer összhangjának megteremtése,
- **speciális feladatok ellátásához - megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.**

A nevelési folyamat jellemzői:

2009. június 5-én került átadásra a település új óvodája, amely megfelel az uniós elvárásoknak. Külön öltöző, mosdó tartozik a csoportszobákhoz, felszereltsége a gyermekek életkorához igazodik. A papírtörölő, folyékony szappan használatának nagy szerepe van a fertőzések elkerülésében. A csoportszobák falai világosak, nagy ablakokkal, ami szolgálja a természetes fény besugárzását. A mozgásigény kielégítésére az iskola tornaterme rendelkezésünkre áll, ahol biztosítottak az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztésére alkalmas eszközök. Az óvoda udvarán lehetőség nyílik a gyermekek számára a szabad levegőn való változatos mozgásra. A napos és árnyékos udvarrészek mellett füves és műköves tér is rendelkezésre áll a különböző mozgásos tevékenységekhez, játékokhoz. Az uniós szabványnak megfelelő kerti játékok alatt ütészálló gumitégla védi a gyermekeket a balesettől.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, tisztaságigényük kialakítását szolgálja. A testi szükségletek kielégítésében az óvónő bizonyos mértékig az anyát helyettesíti.

A testápolás tevékenységei:

- arc és kézmosás
- WC használat
- fogmosás
- papír zsebkendő használata

- fésülködés

A testápolás szokásai folyamatosan alakulnak ki. Nem elég egy tevékenység technikáját megtanítani, sok gyakorlással, rendszerességgel, következetességgel és sok dicsérettel, buzdítással el kell érni az önállóságot.

A gyermekek megfelelő öltözködéséről való gondoskodás elsősorban a szülő feladata. Tanácsainkkal segítjük őket abban, hogy a gyermekük számára kényelmes, réteges öltözetet biztosítsanak. Az öltözködési szokások alakításával védjük a gyermekek egészségét, fejlesztjük önállóságukat és ízlésüket. Fontos az öltözködés helyes sorrendjének gyakorlása.

A növekedés és fejlődés feltétele a táplálkozás. Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos feladat. Az étkezésekre azonos időpontban kerül sor, két étkezés között 2,5-3 órás időközletet biztosítunk. Az önálló étkezés, az önkiszolgálás szokásainak kialakítása fokozatosan történik. Figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit. Folyadékokat egész nap folyamatosan biztosítunk a gyermekek számára.

Külön gondot fordítunk hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek étkezésére, hogy naponta megfelelő mennyiségű tápanyaghoz jussanak. A gyermekek edzésével növeljük ellenálló képességüket. Edzési lehetőségeink: szabadban folyó játék, séta, kirándulás, a szabadban szervezett tevékenységek, mozgásos játékok.

Fontos, hogy az iskolakezdésre a gyermekek vázizomzata megerősödjön, hogy az iskolai étellel járó terhelés a gerincoszlopukat ne károsítsa. Szükséges prevenciók céljára újra indítani az 5-7 éves gyermekek gyógytestnevelését. Napirendünk figyelembe veszi a gyerekek pszichés és motoros aktivitását és így alakítja ki az egészséges napi ritmust.

A passzív pihenés /alvás/ időtartama az óvodáskor 3-4 éve alatt fokozatosan csökken. A kisebbik korcsoportban az alvásra szánt idő 2,5 óra, ez a nagyobbik korcsoportban 2-1,5 órára csökken, illetve az óvónő döntése alapján az alvás idő részét aktív pihenéssel töltik.

A környezettudatos életvitel a természeti környezethez, az ember alkotta környezethez, a belső természeti környezethez való viszonyt (egészségmegőrzés), valamint a belső személyes világot öleli át.

Fontosnak tartjuk annak érzékeltetését, hogy tiszta, egészséges környezetben az élet minősége javul, az elhanyagolt környezet rontja az alkalmazkodás lehetőségét, az ember egészségét.

A betegségmegelőzés céljából fontosnak tartjuk, hogy tevékenységek során, beszélgetések alkalmával megismertessük a gyermekeket azokkal a veszélyforrásokkal, amelyek betegséget okozhatnak, pl. mosatlan gyümölcs, cseppfertőzés, fertőzött tárgyak. Ezeknek a kivédésére szolgál a higiéniai szokásrendszerünk következetes, szigorú betartása.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása

A gyermek az óvodába lépéskor már rendelkezik bizonyos szokásokkal. Hogy ezek a szokások milyenek és milyen szinten vannak, az a családi nevelés függvénye. Tapasztalataink azt mutatják, hogy ezen a téren a gyerekek fejlettsége igen nagy eltérést mutat. Az óvodai nevelés csak a családdal együttműködve, egymás munkáját segítve lehet eredményes. Ezért fontos még a gyermek óvodába lépése előtt, családlátogatás során megismerni az otthoni környezettel. Információt kapunk a minden új óvodás szüleinek kiadott kérdőívben is, képet kapunk a gyermek egészségi állapotáról, táplálkozási, alvási szokásairól, önállóságáról, szobatisztaságáról.

Akkor lesz eredményes az óvoda egészséges életmódra nevelése, ha sikerül összhangba hozni az óvodai és az otthoni szokásokat. Ehhez partnerként kell a szülőket megnyerni.

Ennek lehetőségei:

- szülői értekezlet
- családlátogatás

- nyílt nap
- egyéni beszélgetések
- A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére*
- önállóan mosakodnak, öltözködnek
- önállóan használják a WC-t, WC papírt
- vigyáznak a mosdó rendjére
- hajukat rendben tartják
- helyesen fűjják az orrukat
- képesek szükségleteik életkoruknak megfelelő kiépítésére
- kulturáltan étkeznek
- helyesen használják az evőeszközöket
- igénylik az asztal esztétikus rendjét
- önállóan, megfelelő sorrendben vetkőznek, öltöznek
- gondosan bánnak ruhaneműjükkel
- az önkiszolgálást teljes önállósággal végzik
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.

2. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodai nevelésünk prioritásai:

- A család és az óvoda bizalomra épülő együttműködése a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlesztése, én tudatának alakítása, önkifejező törekvéseinek segítése;
- Annak elfogadtatása, megérttetése, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A hagyományok és értékek ápolása.
- A szülőföldhöz való kötődés (természeti és emberi környezet megismerése) érzelmi azonosulás alakítása

Sikerkritériumok:

- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- Érzelmi biztonságot nyújtó, családias légkör biztosítása.
- Közös tevékenységek, közös élmények.
- Szociális szokások, normarendszer kialakítása.
- Viselkedési, kommunikációs modell nyújtása.
- Helyzetek és lehetőségek teremtése a különböző társadalmilag elfogadott magatartásmódok elsajátításához.
- Hagyományápolás.

A családok nevelési attitűdjének megismerése.

A nevelési folyamat jellemzői:

Az óvodába lépő kisgyermek különböző módon él meg az anyától való elszakadás első időszakát. Ehhez igazodunk lépcsőzetes, illetve szükség esetén egyénre szabott szoktatási, beilleszkedési rendszerünkkel. A gyermekek fokozatosan egyre több időt töltenek az óvodában édesanyjuk nélkül. Az időtartam emelése a gyermekek beilleszkedési ütemétől függ.

A gyermekek fejlesztése az óvodába, csoportban való beilleszkedés után kezdődik. A barátságos, nyugodt óvodai légkör megteremtése, biztosítása előfeltétele annak, hogy a

kisgyermek biztonságban érezze magát. Arra törekszünk, hogy a nap minden percében tapasztalja, hogy nincs egyedül, hogy szükség esetén támogatást, segítséget kaphat, hogy szeretik és elfogadják olyannak, amilyen.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködési formákat építünk ki az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel, rendelkező szakemberekkel. Ebben az elfogadó, segítő környezetben a felkínált tevékenységek, közös cselekvések, élmények során a gyermek kipróbálhatja önerejét, az önmegvalósítás lehetőségét.

Alakulnak társas kapcsolatai, megtapasztalja az „én” és a „másik” és a „mi együtt” viszonyait, az együttes cselekvés élményén keresztül. Fejlődik az a képessége, hogy megértse másokat. Rájön a szabályok betartásának fontosságára, különbséget tesz a jó és a rossz között. Képes lesz társával együtt egymást segítve tevékenykedni. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, amelyben a gyermekek naponta tapasztalják az önzetlen segítséget, a segítő együttműködést, a problémák, konfliktusok békés megoldásának keresését.

A csoportos és csoportközi hagyományok /névnap, születésnap, stb./ otthonosabbá teszik az óvodai életet, ez erősíti a csoportszellemet, de egyfajta értékátadó szerepe is van. A családok felé mutat kultúrált, ünnepi szokásokat, lehetőségeket, ötleteket.

A község kulturális életébe való bekapcsolódás tágítja a társadalmi környezet megismerését, újabb értékekkel, viselkedési módokkal, szabályokkal ismerteti meg a gyermekeket.

A helyi ünnepek hagyományok, a rendszeres séták, kirándulások a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezetünkben segítik a gyermekek pozitív érzelmeinek kialakulását lakókörnyezetükkel. Ez alapozza meg a későbbiekben a gyermekek szülőföldhöz való pozitív viszonyulását. ***Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családdal való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.***

A felnőtt gyermek kapcsolat az óvodáskorban alapvető, meghatározó kapcsolat. Jelentős elsőbbsége van a kortárskapcsolatokkal szemben. Arra törekszünk, hogy az óvoda **valamennyi dolgozójának** magatartása legyen barátságos, szeretetteljes, őszinte, elfogadó, toleráns, a gyermekek számára mintaértékű.

Óvodai nevelőmunkánkat a családdal való együttműködésre törekvés jellemzi. Együttműködésünk alapelve a család és a gyermek egyediségének tiszteletben tartása. Az együttműködés hatására minden szülő eljuthat arra a felismerésre, hogy a gyermeke a kívánt magatartás és viselkedéskultúra milyen szintjén áll.

Együttműködés formái:

- nyílt nap
- szülői értekezlet
- családlátogatás
- sportprogramok
- óvodai ünnepek, rendezvények
- községi rendezvények
- kirándulások
- játékos vetélkedők

A szociális szokások kialakítása

Az óvodába lépő gyermek szociális szokásai még kialakulatlanok, a családon belüli kapcsolatteremtésre, illetve viselkedési szokásokra korlátozódik. Hogy az óvodában hogyan viszonyul majd az új szokásokhoz, az függ a családi szocializációs szintjétől és minőségétől, és attól, hogy mennyire nyitott a külvilág történései felé. Ennek megismeréséhez jó alapot ad az óvodába lépés előtt elvégzett családlátogatás. Fontosnak ítéljük a családokkal való szoros

együttműködést, hiszen a gyermek nevelésével közvetve gazdagíthatjuk a családok életét és környezetét.

Az óvodában olyan szokásrendszert alakítunk ki, mely elősegíti a gyermeke erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, fegyelmesség/ és akaratának /önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat/ fejlődését, tökéletesedését.

A szabályok felállításánál különös gondot fordítunk a tevékenységek végzéséhez szükséges fegyelem biztosítására. A szokások kialakításával, a szabályok betartásával biztosítjuk a gyermekcsoport nyugalmát.

Az egész nap folyamán a gyermek minden tevékenységében a meghatározott erkölcsi értékek szerint viselkedési módok tudatosításával, gyakorlásával válnak a szokások a gyermek belső igényévé, amelyeket a későbbiekben bármilyen helyzetben megtartanak /pl. köszönés, játék elkérése, megköszönése, együttműködési formák, stb./.

A szociális szokások kialakításával is figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintet. Szem előtt tartjuk a pozitív elfogadás szükségletét. Arra törekszünk, hogy a gyermek elegendő pozitív megerősítést kapjon és az így megerősödő önbizalma segítségével fogadja el, illetve tartsa be a szokásokat, szabályokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, azokat természetes módon végzik
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt, a kívánt magatartásformát elfogadják, tevékenységükkel nem zavarják társaikat, tudnak alkalmazkodni
- A csoport tagjai érdeklődnek a hiányzók iránt
- A felnőttekkel, társakkal kezdeményezők
- viselkedéskultúrájuk fejlett, udvariasak, illemtudók
- érzelmi életük kiegyensúlyozott
- tiszteletben tartják a másságot, elfogadják, segítik nehezebben boldoguló társukat
- örülnek a közösen elért sikernek.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermeke társas kapcsolatainak alakulását. Ehhez évente 2 alkalommal szociometriai vizsgálatot végzünk, aminek eredményét a naplóban rögzítjük. A közös, együttes tevékenységekkel, együttjátszással és a pozitív tulajdonságok kiemelésével előzzük meg (a többnyire hátrányos helyzetű vagy fogyatékos) gyermekek esetleges peremhelyzetre való sodródását, illetve kirekesztését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az együttműködő szakemberek javaslatainak, iránymutatásainak megfelelően valósítjuk meg a szokások, szabályok, normarendszer alakítását.

3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés

Óvodai nevelésünk prioritásai

- Képességek kibontakoztatása a játék és a játékos tevékenységek folyamatában.
- Az egyéni fejlődési ütem összehangolása a tudatos képességfejlesztéssel, az iskolaérettségi szint elérése érdekében.
- A nyelvi - kommunikációs képességfejlesztés szerves, átfogó beépülése az óvodai nevelőmunka minden mozzanatába.
- ***Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.***

Sikerkritériumok

- az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul,
- tág tér biztosítása az ismeretszerzéshez,
- élmények, tapasztalatok szerzése, együttes tevékenységek,
- tevékenységre ösztönző eszközök biztosítása,
- a gyermek természetes kíváncsiságának ébrentartása,
- a gyermek egyéni fejlettségéhez mért terhelés,
- az egyéni fejlődés nyomon követése,
- fokozatosság, rendszeresség, folyamatosság,
- anyanyelvi fejlesztés.

A nevelési folyamat jellemzői

Alapelvünk, hogy valamennyi tevékenység magába hordozza az értelmi fejlődés lehetőségét. Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, tehát a játék az a tevékenység, amelyben tág teret kaphat az értelmi fejlesztés, a tapasztalat és az ismeretszerzés, valamint a képességek fejlődése.

Feladatunk: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése

A szabad játékhoz, kötetlen tanuláshoz olyan biztonságot árasztó légkör kell,

- ahol lehetőség van a különböző tevékenységekre, játékokra,
- ahol a gyermek játszhat saját örömeire: egyedül
társakkal
felnőttekkel együtt,
- ahol érvényesül kíváncsisága, érdeklődése,
- ahol fejlettségi szintjének megfelelően tevékenykedhet,
- ahol az esélyegyenlőség dominál.

Ezek együttese eredményezi a különböző képességek kialakulását, fejlődését cselekvésben és gondolati síkon.

A természeti környezetben szerzett tapasztalatok is jelentős mértékben járulnak hozzá az óvodás gyermek értelmi fejlesztéséhez. A környezet benyomásait az értelmi képességek segítségével képesek felfogni, megőrizni, feldolgozni és a gyakorlatban alkalmazni. Az értelmi nevelés középpontjában az értelmi képességek fejlesztése áll. A fejlesztés alkalmait a speciális lehetőségek /séták, kirándulások/ a sportolásra adódó alkalmak /szabad játék, tevékenységek/ és a szervezett formában megvalósuló képességfejlesztő játékok alkotják.

Az önkéntelen figyelemre támaszkodunk, s a kitaróbb, irányított figyelemre szoktatunk.

A képességfejlesztő játékokat tervszerűen építjük be a nevelési folyamatba. Tervezzük az aktuális téma feldolgozásához kötöten, illetve egyéni, differenciált fejlesztésre. Képességfejlesztő játékeszközök folyamatosan elérhetőek a gyermekek spontán játéktevékenységeihez.

Az értelmi fejlesztés csak a gyermek képességeinek fejlettségéhez igazodva a fokozatosság és rendszeresség elvét követve lehet eredményes. Ehhez szükséges az alapos gyermekismeret. A gyermek értelmi képességeit legjobban, tevékenységeiben figyelhetjük meg. Megfigyeléseink eredményét a Fejlődési napolóban rögzítjük, és tervezésnél figyelembe vesszük.

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére

- érdeklődésük kiszélesedik, nyitottá válnak fejlesztésre,
- van önálló véleményük,

- ismereteik pontosabbak, gazdagabbak,
- megértik a feladatokat, megoldásukban megfelelő önállóságra tesznek szert,
- képesek az önellenőrzésre, önmaguk javítására,
- feladatmegoldásuk tempója jó,
- emlékezetük egyre pontosabb,
- aktívan próbálgatják képességeiket,
- képesek problémahelyzetek felfedezésére, megoldására,
- tudnak logikus következtetéseket levonni, szóban fogalmazni.
- Gondolkodásukban, problémamegoldásukban megjelenik a kreativitás

3/a. Anyanyelvi fejlesztés

Óvodai nevelésünk prioritása

- Az anyanyelvi kommunikáció szerves, átfogó jelenléte, beépülése az óvodai nevelőmunka minden mozzanatába.

Sikerkritériumok

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, biztonságos légkör.
- Változatos beszélgetési alkalmak, beszédhelyzetek.
- Beszédértés fejlesztése.
- Nyelvi játékok alkalmazása.
- Érzéseik, gondolataik kifejezésére ösztönzés.
- Szókincsfejlesztés.
- Együttműködés logopédussal.

A nevelési folyamat jellemzői

Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család. Ennek érdekében meg kell ismerni a család anyanyelvi kultúráját. A nyelvi háttér megismerésével tudjuk hatékonyan végezni fejlesztő munkánkat. A gyermekek beszédkészségét folyamatosan figyeljük. Beszédjük megismerése után elkezdjük az egyéni fejlesztést. Az iskolaköteles gyerekeket logopédus szűri és az így kiszűrt gyerekek szervezett foglalkozáson vehetnek részt. A súlyosan beszédhibás gyerekek már korábbi életkortól lehetőséget kapnak a logopédiai kezelésre.

A mese, a vers segíti a gyermekeket anyanyelvünk elsajátításában, sokféle mintát adva a tiszta, szép magyar beszédre.

A szerepjátékban kimeríthetetlen a gyakorlási lehetőség. Alkalom nyílik a párbeszéd kialakulására, a csoportos beszélgetésbe való bekapcsolódásra.

A dramatikus játékok jól szolgálják a különböző nyelvi formát, illetve metakommunikatív minták gyakorlását.

A nyelvi játékok segítik a beszédhangok helyes ejtésének rögzülését, illetve a helyes artikuláció kialakulását.

A játékok lehetőségein túl a munkatevékenységben és a tanulás folyamatában is gondot fordítunk az anyanyelvi fejlesztésre.

A „beszélő magatartást” a gyermek akkor sajátítja el, ha érzelmi biztonságban van, érzi a személye iránti érdeklődést és tapasztalja, hogy türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelmeinek kifejezését.

Beszédünk, nyelvi kultúránk modellként áll a gyermek és a család előtt. Magatartásunkkal, gesztusainkkal utánzásra ösztönző mintát nyújtunk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a beszédhangokat jól képezik, tisztán ejtik, beszédük érthető

- mondataikat megszerkesztik, nyelvileg helyesen építik fel
- elbeszélésük folyamatos
- beszédüket az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kísérik
- nyugodtan, fegyelmezetten végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- ismerik az udvariasság nyelvi formáit.

IV. Az óvodai élet megszervezésének alapelvei

1. Személyi feltételek

A nevelőmunkát 4 főiskolai diplomával rendelkező óvodapedagógus végzi. A gyermekek ellátásában két szakképzett, érettségizett dajka, 1 fő közcélú konyhai dolgozó, 1 fő részmunkaidős karbantartó segíti.

Hangsúlyozzuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját a befogadó nevelés kialakítása érdekében.

Munkatársaink nyitottak az új módszerek, eljárások befogadására, elsajátítására. Amennyiben a továbbképzési támogatási rendszer megengedi, továbbra is igénybe vesszük azokat a képzéseket, amelyek az óvoda arculatának fejlődését segítik, illetve a minőségfejlesztési feladatokhoz kapcsolódó végzettség megszerzését szolgálják.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

2. Tárgyi feltételek

Szorgalmatos településen egy új, a 21. századnak megfelelő oktatási komplexum épült, melynek része az óvoda. Kellemes környezetben, biztonságosan megközelíthető helyen terül el.

Az óvoda 50 gyermek befogadására alkalmas. A csoportszobák tágasak, lehetőséget biztosítanak az ünnepek megtartására, és más, az óvodai neveléssel összefüggő tevékenységek céljaira is.

Külön öltöző és mosdó tartozik a csoportszobához, felszereltsége az életkori sajátosságoknak megfelelő.

Az óvoda gyermekek által használt helyiségeinek berendezése gyermekléptékű, esztétikus, dominánsan természetes anyagokból készült. A falak világosak, nagy ablakok szolgálják a természetes fény besugárzását. A gyermekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon vannak, így ők is tevőlegesen részt vesznek óvásukban, tisztán és rendben tartásukban.

Logopédiai fejlesztőszoba áll az óvodás és iskolás gyermekek rendelkezésére, nagyméretű tükörrel.

A mozgásigényük kielégítésére az iskolai tornatermet használjuk, ahol biztosítottak számunkra a korosztálynak megfelelő mozgásfejlesztő eszközök.

Az épületben óvodavezetői iroda, nevelői szoba, a felnőttek számára öltöző, WC (akadálymentesített is) található. A szülők fogadására esztétikusan berendezett nevelői szoba áll rendelkezésre.

Az óvoda udvara a gyermekek szabadban végzett tevékenységeinek kiszolgálója. Vannak napos és árnyékos udvarrészek, füves és műköves tér a természetes mozgások gyakorlásához. Van két homokozó, uniós szabványnak megfelelő kerti játékok, melyek alatt ütésálló gumitégla-burkolat van.

Mindezeket figyelembe véve a helyi és a környező településről érkező gyermekeket vonzó, esztétikus, tiszta külső és belső környezetben tudjuk fogadni.

3. Az óvodai élet megszervezése

a) Az óvodai csoportok kialakítása

Előnyösnek tartanánk az azonos életkorú gyermekekből álló csoportok szervezését, de ezt helyi adottságok nem teszik lehetővé. Így két vegyes életkorú csoportot szervezünk évente. A csoportok szervezésénél mindig a gyerekek életkorát, fejlettségi szintjét tartjuk szem előtt, valamint az iskolaköteles korú és a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Őket lehetőség szerint a kisebb létszámú, illetve fejlettségi szintjükhöz igazodó csoportban helyezük el.

b) A tevékenységek időkereteinek szervezése

Napirend

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát. Napi rendszeriséggel jelen kell legyen a mesélés, mozgás, énekes játék, vizuális tevékenység.

Az egészséges életritmus kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket, amelyeket az óvónők tudatosan, a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve tervezi a napirendben.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A játék és egyéb szabadon választott tevékenységek időtartama a napi 10 óra nyitva tartás alatt 6,5 óra. Ezt csökkenti a gondozásra /öltözés, testápolás, étkezés/ fordított idő, ami a nap folyamán legfeljebb 2 óra. Ez az önállóság és gyakorlottság eredményeképpen az óvodáskor végére csökken és a felszabadult idő, a játékidőt növeli.

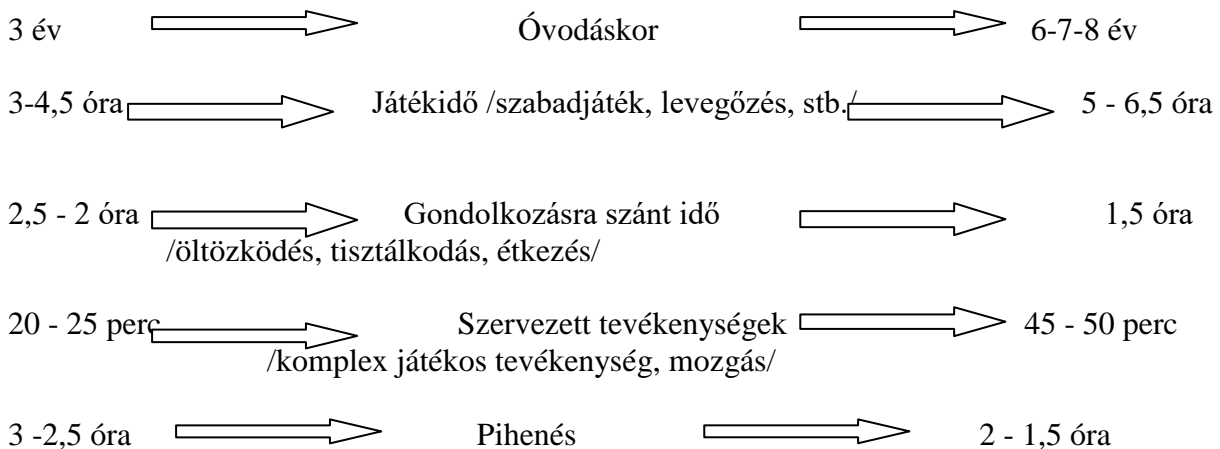
A pihenés, alvás ideje az óvodáskor végére 2,5 -3 órától 1,5 -2 órára csökken. A pihenés egy részét a nagyobb korcsoportban az óvónő döntése alapján aktív pihenéssel /rajzolás, társasjáték, stb./ tölthetik a gyerekek.

A napirendet úgy állítjuk össze, hogy minél több időt töltsenek a gyerekek a szabadban, ahol kihasználjuk a levegő és a nap edző hatását.

A napirendszokáson alapuló tevékenységei úgy illeszkednek a napirendbe, hogy az a folyamatos játékidőt nem bontsa meg. A mindennapos frissítő mozgás a délelőtti folyamán valósul meg, és a szervezett komplex játékos tevékenység, amelyben a tematikus terv napi feladatainak egy részét valósítjuk meg, a tízórait követően kezdődik. Ennek időtartama az életkor és a fejlettségi szint előre haladtával 10-15 percről 35-40 percre bővül. A frissítő

mozgás 10 percet vesz igénybe, a szokáson alapuló szervezett tevékenységek napi összideje az óvodáskor végéig 20-25 percről 45-50 percre nő.

A napirend időkeretei 10 órás nyitva tartás alapján

Heti terv

Heti tervünkben meghatározott napja csak a kötelező testnevelés foglalkozásoknak van, azért hogy a csoportok ne zavarják egymást. A többi napokon a tevékenységformák komplex játékos formában szervezeten, illetve az egyéni érdeklődéshez igazodva kiscsoportos, illetve differenciált tevékenységek keretében jelennek meg. Mivel a tevékenységeket a téma határozza meg, előfordulhat, hogy egy napon belül valamennyi tevékenységforma megjelenik, de lehet, hogy csak egy tevékenység lesz jelen pl. az őszi természeti témakörében az összegyűjtött termékek valamilyen vizuális technikához való felhasználása. Hogy mikor melyik forma érvényesül, azt az óvodapedagógus tudatosan tervezi, illetve dönti el a gyermekek érdeklődése és aktivitása alapján.

A heti tervezést az óvodapedagógusok heti váltásban való munkarendje indokolja.

c) Tervezőmunkánk dokumentációi

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermek személyiségfejlesztésére vonatkozó eljárások, megfigyelések, mérések rögzítése az általunk kifejlesztett pedagógiai naplóban történik. A napló előnye, hogy szerkezeténél fogva rugalmas, lapjai bővíthetők, cserélhetőek. Tartalmi felépítése a program gyakorlati megvalósítását tükrözi. Lehetőséget ad az „egyedi” tervezésre. A gyermek fejlődése az óvodába lépéstől az iskolai átmenetig nyomon követhető.

Az óvodapedagógusok tématervet, illetve „cselekménynaptárt” készítenek, melynek meghatározója az évszakok, illetve helyi aktualitások, ünnepek. Negyedévente tervezzük:

- A baleset megelőzés feladatait
- Az egészséges életmód szokásait és feladatait
- Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés feladatait
- A csoport szokás és szabályrendszerét.
- A tevékenységek által fejlesztendő képességeket
- Szülőkkel, partnerekkel való kapcsolattartás szervezési feladatait
- Az ünnepek, rendezvények idejét, szervezési feladatait
- Helyi aktualitásokat

A csoport fejlődési ütemének megfelelően tervezzük a témához kapcsolódó

- komplex játékos tevékenységeket
- az évszakokhoz kötött tevékenységeket, szervezési feladatokat

- a tevékenységek által fejlesztendő képességeket
Az eseménynaptár tervezése és értékelése negyedévenként történik.

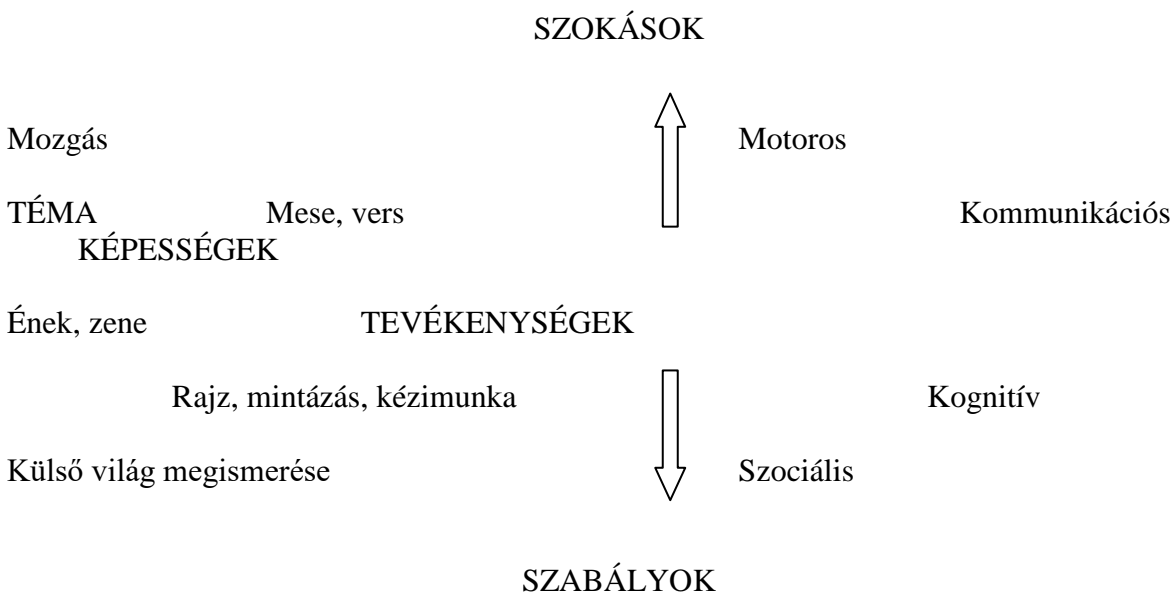
Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni fejlődésének alakulását, és a fejlődési lapokra rögzítjük.

Nyilvántartjuk

- a gyermekek adatait, hiányzásait,
- a fejlődésre vonatkozó óvónői vagy külső szakember által készített fejlesztéseket, vizsgálati eredményeket,
- családlátogatások, személyes pedagógiai célú beszélgetések feljegyzéseit,
- szülői értekezletek jelenléti íveit, jegyzőkönyvét,
- egyéb gyermekre, illetve csoportra vonatkozó dokumentumokat.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

d) Tervezésünk rendezési elve

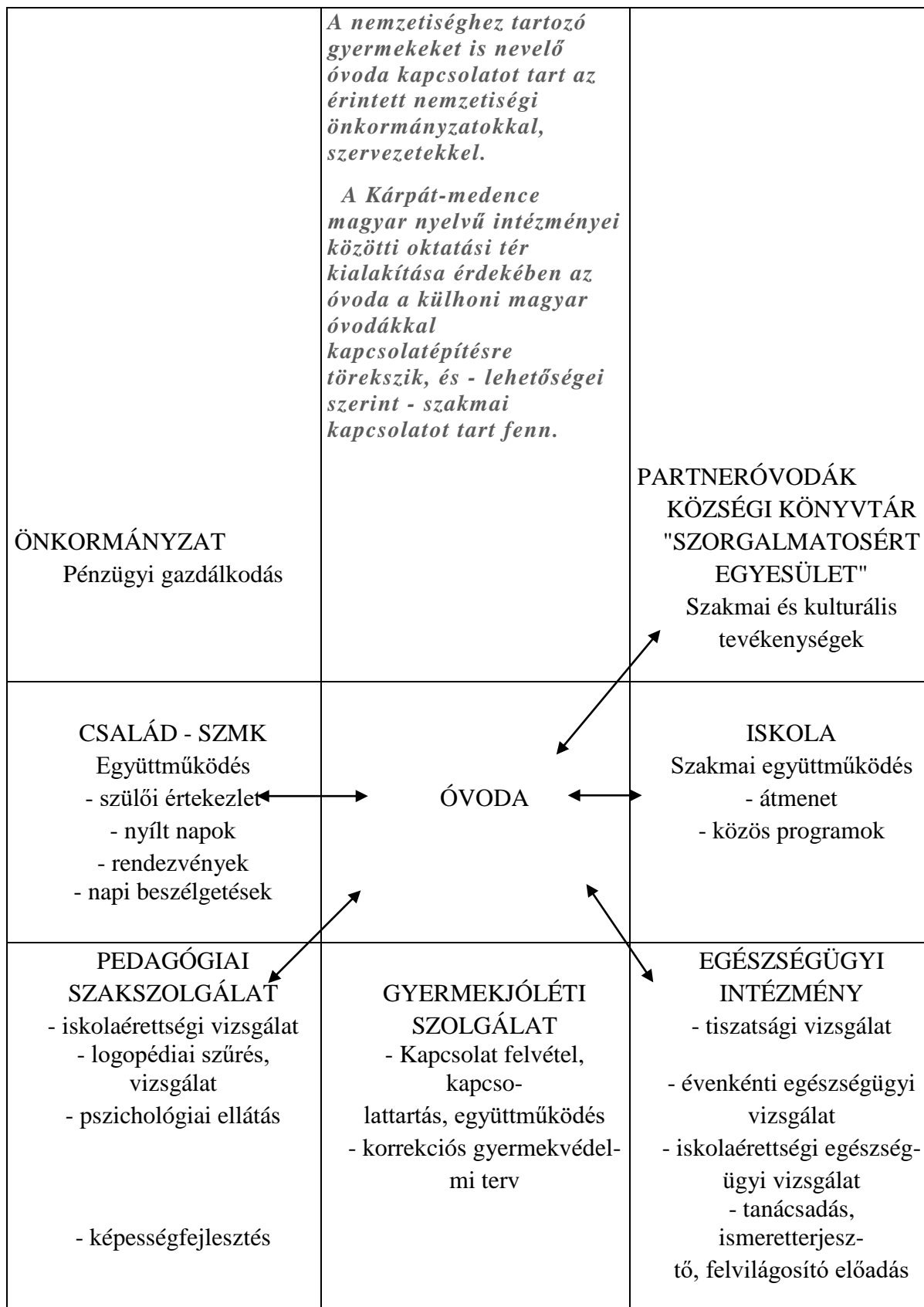
4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ezért fontos alapelvünk, hogy elismerjük a család elsődlegességét és törekszünk az építő jellegű kapcsolat kialakítására.

Az óvoda kapcsolatot tart mindazon intézményekkel, amelyek az óvodai élet ideje alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

5. Gyermekvédelmi feladatok

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A hátrányos helyzet kialakulásának okai:

A hátrányos helyzetet, mint társadalmi adottságot a gyermek szűkebb és tágabb értelemben vett szociális körülményei alapján lehet meghatározni. Szempontjai:

- életmód
- iskolázottság
- lakás és lakókörnyezet
- fogyasztási szokások
- anyagi körülmények
- munkamegosztás
- egészségi állapot stb.

Hátrányos helyzetű az a család, ahol olyan hátrányok összessége mutatkozik, amit saját erőből nem képesek kompenzálni.

Cél

- Prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- A helyi sajátosságok figyelembevételével olyan óvodai élet szervezése, ahol gyermekeink védettek a külső negatív hatásoktól, illetve a már kialakult veszélyeztetett és hátrányos helyzetek felismerése, korrigálása.

Feladat

- A családok helyzetének és életkörülményeinek megismerése családlátogatások és személyes beszélgetések során.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése.
- A veszélyeztető és hátrányt okozó tényezők jellegének és súlyosságának feltárása, prevenció és korrekció gyermekvédelmi terv készítése team munkában /óvodapedagógus, óvodavezető, gyermekvédelmi felelős/.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének kiemelt figyelemmel kísérése, segítése.
- A feltárt problémák kiküszöbölésére, a gondok enyhítésére szakember segítségének igénybe vétele.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Minden évben felméri a hátrányos helyzetű gyermekek számát az intézményben
- A csoportban dolgozó óvónőkkel megoldást keres a problémák megoldására
- Ha a gyermeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Gyermekjóléti szolgálattól
- Együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (pl. jegyző, gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó stb.)
- A szülő felé tájékoztatási kötelezettsége van.

Az óvodavezető feladata

- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek adatait.
- Irányítja és felügyeli az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.

- A egyes esetekkel kapcsolatos tapasztalatokról tájékoztatja az gyermekvédelmi felelőst, illetve jelzi a gyermekjóléti szolgálatnak.
- Részt vesz az okok feltárásában, a team munkában, és erről feljegyzést készít.
- Együttműködik a családdal, gyermekorvossal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálattal.
- Hatósági megkeresésre beszámol tapasztalatairól.

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri az óvodába járó gyermekek családi helyzetét, életkörülményeit családlátogatás, illetve személyes beszélgetések alapján. Ezekről feljegyzést végez.
- Összegezi, hogy kik a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek a csoportban és ezt írásban leadja az óvodavezetőnek, illetve a gyermekvédelmi felelősnek. A változásokat folyamatosan jelzi.
- Részt vesz a prevenciós, illetve korrekciós gyermekvédelmi terv elkészítésében, elvégzi a rábízott feladatot.
- Kiemelt figyelmet fordít a csoportjába járó veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a családdal, a gyermek nevelésében résztvevő más szakemberekkel /logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, stb./

A családok helyzetének megismerése nagy körültekintést, tapintatot és diszkréciót követel meg. Sajnos pontosan azokkal a szülőkkel nehezebb jó kapcsolatot kialakítani, ahol problémák mutatkoznak. Mivel a családoknak a nevelésben elsődleges szerepe van, így feladatunk annak kialakítása, hogy a szülők bizalommal forduljanak hozzánk nevelési - oktatási kérdésekben.

Kérjenek segítséget, illetve személyes példánkkal, neveléssel, felvilágosító munkával szélesítjük ismereteiket.

A gyermekek magatartásában és teljesítményében megnyilvánuló negatív jelenségek jelzés értékűek. Fokozott odafigyeléssel még időben felfedezhetjük a személyiségzavarokat. A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése csak a korai felderítés alapján lehetséges. Az okok keresése után kutatjuk a segítség módját.

Az egészségügyi hátránnyal élő gyermekeknek segítséget nyújtunk, illetve a körülményeket a lehetőségeinkhez mérten úgy alakítjuk, hogy számunkra is megfelelővé tegyük óvodánkat.

Nagyon fontos csoportjaink közösségét úgy formálni, hogy ezeket a gyerekeket elfogadják, tolerálással, segítséggel legyenek irántuk.

V. Az óvodai élet tevékenységformái

1. A játék

„A játék ugyan nem cél, csak eszköz, s úgy intéztetik, hogy a gyermeket foglalkoztassa, s tehetségeit fejlessze.”

/Ney Ferenc/

A játék, a játékos tevékenység az óvodai neveléstől elválaszthatatlan. A játék a legbonyolultabb és legsokoldalúbb sajátos cselekvési, illetve tevékenységi forma, amelynek segítségével a gyermek átalakítja a valóságot, megváltoztatja a világot. A játék ad keretet annak a tapasztalati, ismereti és élményanyagoknak, amelyet a gyerek a saját környezetéből, az általa megismert világból kiemel, vagy másoktól átvesz, feldolgoz, újra alkot. Ebben a

folyamatban fejlődnek a gyermek képességei, készségei, alakulnak és formálódnak az érzelmi - akarati tulajdonságai.

Cél

- A játék legyen a gyermek számára örömforrás, érezze benne önállóságának szabadságát, személyisége megvalósulásának feltételeit.
- A játék folyamatában társakkal, felnőttel együttjátszva alakuljon alapvető társadalmi normákra épülő viselkedéskultúrája.
- Játékkal, a játékban rejlő tanulási, képességfejlesztési lehetőségek kiaknázása a gyermek életkora, egyéni fejlettségi szintjének figyelembe vételével.
- A játék legyen harmóniában a nevelés minden területével.
- A gyermek és játékának tiszteletben tartása, pozíciójának megerősítése.

Feladat

- Olyan eszközrendszer biztosítása, amivel a gyermek valamennyi képessége fejlődhet.
- Biztonságos, játékra motiváló hely, környezet kialakítása.
- Az egyéni érési ütemre való tekintettel és a harmonikus személyiségfejlődés érdekében a játék folyamatában legyen jelen valamennyi játékfajta.
- A játéktevékenységek, játékos cselekvések járuljanak hozzá a gyermek egyéni, életkori sajátosságainak megfelelő képességfejlesztéshez.

A játék feltételei

A gyermek ott játszhat saját örömére:

- ahol a légkör bizalomra épül,
- ahol idő van az élmények, tapasztalatok gyűjtésére, átélésére, együttes tevékenységekre,
- ahol a környezet sikergazdag, motiváló, tevékenységre készítető, tisztelettel fordul a gyermek felé, nyitott, épít a meglévő értékekre, továbbfejleszti azt, van erkölcsi normarendszere, értékrendje, céltudatos, problémaérzékeny.

A nevelési folyamat jellemzői

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirektreakcióival éri el.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A különböző játékokhoz, tevékenységekhez megfelelő helyet kell biztosítani.

Ehhez figyelembe vesszük:

- helyi sajátosságokat, adottságokat
- a csoport összetételét: - fejlettségét
 - érdeklődését
 - élménytapsztalatát.

Ezek figyelembevételével biztosítjuk a:

- játszószarkokat, kuckókat,
- külön helyet a játékfajtáknak,
- önkifejezésre ösztönző eszközöket.

A játékra fordított időbe az óvodában előforduló összes játékfajta beletartozik, függetlenül attól, hogy ez a gyermek spontán játékra, vagy az óvónő által kezdeményezett, tervezett játék.

Annyi időt biztosítunk a játékra, a mennyi szükséges a gyermekeknek, hogy kiélhessék élményüket, kudarcaikat, átélhessék a játék örömét.

A játék komplex, személyiségfejlesztő folyamat. Játék közben ismerhetjük meg legjobban a gyermeket. Megfigyelhetjük:- mozgását,

- beszédét,
- viselkedését,
- gondolkodását.

A gyermek a játékban kényszerhelyzet nélkül megvalósíthat olyan dolgokat, amihez kedve, indíttatása van, sőt egyazon témát újabb elemekkel gazdagíthat. Ez a fejlődés lehetőségét foglalja magába. A gyermek a fejlettségének megfelelően próbálja kihozni magából az ami benne rejlik, ezáltal sikerélményhez jut, pozitív megerősítést kap.

A játékra épülő komplex személyiségfejlesztésben a fejlesztés alapja a gyermek játékigénye. A gyermek úgy kapcsolódik a tevékenységbe, hogy személye cselekedtetés során részese lesz a fejlesztésnek. A folyamat tág teret nyit az ismeretszerzéshez, képességfejlesztéshez, differenciáláshoz. A folyamatban az óvónő partner, segítő és játszótárs. Komplexen öleli át a játék, a nevelés minden területét, ráerősít, segít az élmények, tapasztalatok változatos feldolgozásában. Segít az értékteremtésben, a szokásrendszer kialakításában, megszilárdításában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képessé válnak az elmélyült játékra.
- Témaválasztásuk gazdag, minőségileg fejlett.
- Társas kapcsolataik alakulásában megfigyelhető a tolerancia és az alkalmazkodó képesség.
- Akarati életük megfelelő irányú fejlődést mutat.
- Kialakul az egymástól való tanulás képessége.
- A játék helyzetekben, szabályjátékokban tisztelik a szabályokat, képesek azok betartására.

2/a. Mese-vers

„A gyermeki lét az elme álma. Azé a gyermek, aki őt álmában magához rántja.”

/Sütő András/

A mese - vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. Többször hallott jó mesék, különös hangulatú verssorok, gyakran végigjátszott mondókás játékok, bábszínházi élmények előkelő helyet foglalnak el az életre szóló benyomások sorában. Ezek a későbbi tanulás támpontjai. Jól beszélő, író és olvasó ember abból lesz, akit kicsi korától hozzászoktattak ahhoz, hogy a szavak nyomán belső képeket készítsen.

Cél

- Irodalmi kultúránk megalapozása, megteremtése.
- Pozitív személyiségjegyek megalapozása a gyerekirodalom sajátos eszközeivel.
- Intellektuális, esztétikai, erkölcsi, morális érzelmek fejlesztése.
- Helyes beszéd kialakítása.

Feladat

- A nyugodt mesehallgatás és vershallgatás szokásainak kialakítása.
- Fantázia fejlesztése belső képalkotással.
- Könyvek szeretetének megalapozása.

- Egymás meghallgatási szándékának tiszteletben tartására nevelés.
- Népi kultúránk megszerettetése.
- Dramatizálás bábos beépítése az óvoda nevelés folyamatába.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A nevelési folyamat jellemzői:

Az igényesen megválasztott irodalmi alkotásokkal biztosítjuk a nyugodt légkört, színesebbé, érzelmileg gazdagabbá tesszük napjainkat. Fontos a mindennapos mesélés, verselés, bábjáték, ezek feltételeinek biztosítása az óvodapedagógusok feladata. Ehhez segítséget nyújt jól szervezett napirendünk és a tevékenységekhez kapcsolódó szokások kialakítása.

A mindennapos mese a délutáni pihenést előzi meg, célja a feszültségoldás, a békés, családi légkör megteremtése a nyugodt pihenéshez.

A mese oldja a szorongást, segít az indulatok feldolgozásában, és belső képalkotásra tanít. A gyermek hallott szöveg nyomán tájakat, embereket, jeleneteket, lelkiállapotokat elevenít meg magában, és egész testével átérzi az anyanyelv tagolását, ritmusát. A mese azonban csak akkor fejt ki jótékony hatását, ha a felnőtt, aki mesél, kimutatja, hogy osztozik a gyermek fantáziaképeiben, méltányolja érzelmeit, figyel reakcióira, ezzel megerősíti a gyermek személyiségét. Mesélés közben bensőséges kapcsolat teremődik az óvónő és a gyermek között. A népi eredetű mesék nevelőértékét maximálisan kihasználjuk. A mese táplálja a képzeletet, emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van.

A játék a nyelvvel, a ritmussal. Általa formálódik a gyermek szép és jó iránti fogékonysága. Emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Az ünnepekre való készülődésben az érzelmi ráhangolódás fontos eszköze. Amikor a versek közül válogatunk, a versek témáit, formai - ritmikai szempontokat veszünk alapul. Fontos, hogy tudjuk, értékekkel bánunk. Értékünk mértéke a jó ízlés, a hagyománytisztelet és a jövőépítés elfogultsága. Lehetőségeinknek határt szab s gyermek életkora.

Lehetőséget teremtünk az irodalmi élmények újraalkotására. Ennek sajátos és kimeríthetetlen eszköze a bábozás, dramatizálás. A gyermekek a szerepekbe „beöltözve” elképzelt, vagy reprodukált meséket, történeteket adnak elő. Ez teljes személyiséget fejlesztő tevékenység, valamennyi képesség fejlődését elősegíti.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik a meséket.
- Ismerik a mesehallgatás szokásait, segítenek a feltételek megteremtésében.
- Önállóan is kezdeményeznek mesélést, verselést, bábozást, dramatizálást.
- Szeretik és óvják a könyveket.
- Ismerik a bábozás célszerű, kifejező alkalmazását.
- Ismernek évszakokhoz kapcsolódó verseket, mondókákat, amit önállóan is elmondanak.
- Vállalkoznak önálló mesélésre.

2/b. Ének, zene, énekes játék, tánc

A zenei nevelés a gyermek egész személyiségének fejlődését elősegíti. Szinte valamennyi nevelési területtel kapcsolatban van. Kiemelkedő szerepe van a gyermek szép iránti fogékonyságának, esztétikus - harmonikus mozgásának kialakításában.

Cél

- Zenei készségek és képességek kibontakoztatása, magyar népi játékokon keresztül.
- A zenéhez fűződő pozitív viszony kialakítása.
- Népzene, néptánc megismertetése, megszerettetése.
- Nyugodt, ösztönző, vidám énekes légkör teremtése.

Feladat

- Mindennapi munkánk során játékos fejlesztő hatások megszervezésével a zenei nevelés alapvető feltételeink megteremtése.
- Ének, zene, énekes játékok megszerettetése, élmény befogadásához szükséges képességek fejlesztése.
- Improvizálási alkalmak megteremtése.
- A gyermekek ritmusérzékének, szép mozgásának változatos fejlesztése, népi zenekultúrával, illetve meghallgatott zenei szemelvények segítségével.

A nevelési folyamat jellemzői

Óvodába érkezéskor, beszoktatás alatt hűkötetők, mondókák teremtenek bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyermek között. Erősítik a gyermek biztonságérzetét, érzelmileg gazdagítják.

Fontos feladat hallás és ritmusérzék fejlesztése, ezen belül hangsúlyt helyezünk az egyenletes lüktetés változatos módon való gyakorlására pl.: egyszerű játékos utánzó mozgások egyénileg az óvónővel, majd kis csoportban együtt (katicabogár-repkedés, kacsaszárny-csattogás, diótörés, pogácsasütés, főzés, kalapálás, stb.). Ebben a szakaszban alakul ki az együtt járás, és az együttmozgás képessége, mely a következő életszakasz esztétikus és egyöntetű mozgásának alapját képezi.

A zenei képességek fejlődését képességfejlesztő játékokkal segítjük, illetve olyan dalos játékokat válogatunk, amelyek játéka magába foglalja a képességek fejlesztését is. A zenei nevelésnek nagy szerepe van a pontos hangzóejtés, a jól hangsúlyozott folyamatos beszéd technikájának elsajátításában is. Segíti a gátlásos, dadogó gyermeket beszédgátlásának feloldásában. A néphagyomány ápolása érdekében a dalanyagot, énekes játékokat, mondókákat, táncokat a magyar gyermekjáték hagyomány anyagából válogatjuk.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Kiemelten kezeljük azokat a zenei anyagokat, amelyek a gyermekeket egyszerű táncos mozdulatokra ösztönzik, harmonikus mozgásuk kialakítása érdekében. Óvodában kell a táncmozgással való ismerkedést elkezdeni, amelyre a népi gyermekjátékok a legalkalmasabbak, egyszerű táncos formái miatt. A gyermekek ismerjenek életkoruknak megfelelően néhány táncos lépést, melyet spontán beépíthetünk a játékukba. A mozgás öröme fejleszti a gyermekek érzelmi életét, egymás közti magatartását, személyiségformáló hatása óriási. A tánc olyan élményeket nyújt számukra, amellyel önszabályozó, önművelő képességük is folyamatosan fejlődik.

Ehhez szorosan kapcsolódnak népszokások, melyeket felhasználunk az óvodai ünnepek alkalmával. Ezek dallamvilága lehetőséget nyújt, hogy élményeik, tapasztalataik gazdagodjanak.

A ritmushangszerek állandó jelenléte, elérhetősége alkalmat ad a gyermek számára spontán zenélésre, improvizálásra.

Zenehallgatás során törekszünk az élő zenére, az óvónők szép, tiszta, hangulatos énekére, hangszerjátékára. Gépi zene esetén művészi értékű dalokat, illetve zeneműveket mutatunk be. ***A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.***

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kedvelik az éneklést, mint sikeres, örömteli tevékenységet.
- Maguk is kezdeményeznek énekes játékokat.
- Képesek tempótartással mondókázni, énekelni csoportosan és egyénileg is.
- Az egyenletes lüktetés változatos módon érzékeltetik.
- Ritmushangszereket használnak.
- Képesek dallam- és ritmusmotívumok visszaadására.
- Dalokat dúdolásról, hangszerről felismeri.
- Tudnak esztétikusan, egyöntetűen mozogni, változatos térformákat létrehozni.
- Szívesen hallgatnak zenét.

2/c. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenység az ember vágyainak, élményeinek kifejező eszköze, a művészet egyik ága. Arra szolgál, hogy általa az ember a világot érzelmi úton ismerje meg, értse meg.

Óvodánk arculata a komplex játékos tevékenységeken alapuló képességfejlesztés, melyet a vizuális nevelésben rejlő pedagógiai módszerekkel is segítjük.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Cél

- Az ábrázoló tevékenység legyen örömteli cselekvés.
- A gyermek élmény és fantázia világának szabad önkifejezése.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk alakítása.
- Finommotoros mozgás, ábrázolókézség fejlesztése.

Feladat

- Lehetőség /hely, idő, eszköz/ biztosítása a mindennapos vizuális tevékenységekhez.
- Különböző technikák megismertetése.
- Finommotoros mozgás kialakítása.
- A tevékenységekhez kapcsolódó higiéniai és viselkedési szokások kialakítása.

A nevelési folyamat jellemzői

A vizuális tevékenységek szervezése, lebonyolítása az óvónőtől tudatos, tervszerű, következetes munkát igényel. Első feladat a feltételek biztosítása.

Hely: A különböző vizuális tevékenységekhez a csoportszobában kijelölt helyet biztosítjuk, ezzel járulunk hozzá a gyermekek nyugodt, elmélyült alkotásához. A helyet úgy alakítjuk ki, hogy a szükséges eszközök könnyen elérhetők legyenek, és a járulékos tevékenységek /pl. vízcsere festésnél, szemetelés barkácsolásnál/ ne zavarják a csoport többi tagját. A kész

munkák száradásához, tárolásához, kialakításához állandó helyet jelölünk ki, illetve biztosítunk.

Idő: A gyermekek addig tevékenykedhetnek egy-egy alkotással, munkájukkal, amíg kedvük van hozzá. A megkezdett munka befejezésére akár több napon keresztül is lehetőséget biztosítunk.

Eszköz: A különböző tevékenységekhez a gyermekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségükhöz megfelelő eszközök szükségesek. Fontos az eszközök minősége, a puha, élénk színű ceruzák, zsírkréta, a könnyen használható gyermekméretű olló, a megfelelő vastagságú ecset, stb. Az ábrázolás hagyományos eszközein túl felhasználjuk a természetes anyagokat, terméseket, amelyek gyűjtésében a gyermekek aktívan vesznek részt.

A gyermeknek minél több közös és egyéni élményre van szüksége, ami a vizuális bevéődést pontosabbá teszi. Séták, kirándulások, szabadban való játék során lehetőség nyílik a természet dolgaira, jelenségeire való rácsodálkozásra, megfigyelésekre. Ezek az élmények az újraélés folyamatában vizuális kifejezésre ösztönöznek. A nap folyamán a gyermekek bármikor szabadon kezdeményezhetnek ábrázoló tevékenységet, ezt szolgálják kialakított helyek és az elérhető eszközök. A gyermek mindennapi életében, játékában, az ábrázoló tevékenységek, technikák egyre nagyobb szerepet kapnak. Hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját élményeit alkossa. Csak akkor avatkozhatunk be, ha megakad, vagy ő maga kér segítséget. Az önfejlesztés lehetősége segíti önkifejezését, fejleszti esztétikai érzékét, erősödik önbizalma. Tevékenysége során pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról.

A finommotorika fejlesztéséhez felhasználjuk a csoportszoba tárgyait, eszközeit, az udvar és a természeti környezet anyagait, eszközeit.

Lehetőséget biztosítunk az együttalkotáshoz, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapjanak, örüljenek együtt a közös sikereknek.

Fontos a különböző tevékenységekhez kapcsolódó higiéniai és viselkedési szokások kialakítása. Arra törekszünk, hogy tevékenységeik során figyeljenek környezetük rendjére, az eszközök használatának szabályait tartsák be, és tevékenység befejezése után tegyék rendbe környezetüket és saját magukat is /sepregetés, kézmosás, stb./.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élményeiket változatos képi eszközökkel jelenítik meg.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részletek.
- Próbálkoznak egyszerű mozgások jelzésével, térviszonyok kifejezésével.
- Rendeltetésszerűen használják az ábrázolás eszközeit.
- A megismert technikákat szívesen alkalmazzák.
- Véleményt mondanak saját és társaik munkájáról.

2/d. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Cél

- Testileg - lelkiileg egészséges gyermek nevelése.
- Rendszeres, örömmel végzett mozgással az egészséges életvitel kialakítása.

Feladat

- Spontán és szervezett testmozgás, mozgásos játékok mindennapos biztosítása.
- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, szervezetének edzése, ellenálló és alkalmazkodó képességének fokozása.
- Változatos eszközök biztosítása.
- Mozgásuk összerendezettségének fejlesztése.
- Mozgásos és versenyjátékokkal a szabálytudat, kudarctűrő képesség, egészséges versenyzellem kialakítása.
- Prevenációs és korrekciós feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával.

A nevelési folyamat jellemzői

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás –fejlődésére.

A szervezett mozgásos tevékenységekkel, mozgásos játékokkal a gyermekek életkorának és egyéni képességeiknek megfelelő terhelést biztosítunk. Fokozatosan finomítjuk, összerendezetté fejlesztjük mozgásukat. A gyermekek természetes mozgásait változatos módon fejleszthetjük. Erősítjük, ügyesítjük őket, olyan játékokat tervezünk, amihez kitartás szükséges, miközben fejlődik figyelmük, alkalmazkodó képességük.

Fontos feladat a testséma kialakítása és a térérzék fejlesztése. Ehhez célzott fejlesztő mozgásos feladatokat tervezünk.

A gyermekek szívesen használják a testnevelés eszközeit. Alkalmazásuk segíti a helyes mozgás kialakulását.

Kézi szerek alkalmazásával segítjük finommotorikájuk fejlődését. Mozgásos szabályjátékokra naponta lehetőséget biztosítunk. Ehhez szükséges a tevékenységekhez kapcsolódó szokások, szabályok pontos ismerete, betartása a fokozott balesetveszély miatt. /pl. a játékhoz szükséges hely kialakítása, a szükséges eszközök helyének ismerete, segítségkérés felnőtől, stb./

Testnevelés foglalkozást heti két alkalommal kötelező formában szervezünk. Az egyéni kötelező foglalkozás kiváltható kb. 30 percnyi mozgásos szabályjátékkal, télen szánkózással, hócsatával.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, **a szabadlevegő kihasználására.**

Napirendünk szokáson alapuló tevékenységként ad lehetőséget a mindennapos frissítő mozgásra, amelyet igyekszünk minél többször a szabadban végezni. Ezekbe a szervezett közös mozgásokba tudatosan tervezünk testsémafejlesztő, illetve téri orientációs gyakorlatokat is. Hangulatossá, változatosá tehetjük a mindennapi testnevelést zenére végzett gimnasztikával is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást,
- Mozgásuk összerendezett, megfelelő ritmusú, harmonikus,
- Testtartásuk megfelelő,
- Tudnak változatosan járni, futni, ugrani, kúszni, mászni, csúszni, függeni, egyensúlyozni, dobni,
- Bátrak, fegyelmezettek, kitartóak,
- Biztonságosan használják a torna- és kézi szereket,
- Szívesen játszanak mozgásos játékokat, szabályait ismerik, betartják,
- Elviselik a kudarcot,
- Segítik egymást, együttműködnek társaikkal.

2/e. A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés előnyösen fejleszti a gyermek értelmi képességeit, a tapasztalataik feldolgozását, felkészítve így az iskolai tanulásra. Lehetővé teszi a társas kapcsolat megfelelő alakulását, az érzelmi fejlődést, kapcsolatépítést, lakóhelyük és a szülőföld szeretetének, megismerésének megalapozását.

Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk a természet és a környezet szeretetére és védelmére nevelést, a környezettudatos magatartás megalapozását, fejlesztését.

Mindezt a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vevő programok szervezésével is próbáljuk elérni.

Cél

- A természeti és a társadalmi környezethez való pozitív viselkedési formák és magatartásmódok kialakítása
- A környezeti kultúra iránti igény megalapozása
- A gyermek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése és megszerettetése
- Az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggések megláttatása a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával.
- A gyermekekben váljon igénnyé, természetessé az, hogy környezetünkért nekünk is tennünk kell, és tegyünk is érte, de nem csak az óvodában, hanem a családi nevelés során is folytatódjon ez a törekvés.

Feladat

- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztaltatása,
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása, képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természet és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a későbbi évek környezettudatos életvitele kialakulásához,
- A környezeti nevelés fontosságát személyiségformáló, szokásalakító szerepét tekintjük nevelésünk vezérfonalának, és a tevékenységeket, mintegy gyöngysort erre fűzzük fel. Így lesz komplex egész nevelésünk.
- Az érdeklődés felkeltése, az ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.

A nevelési folyamat jellemzői

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen természeti, társadalmi környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos. Nevelésünk igazodik a gyermek életkori sajátosságaihoz. A gyerekek a óvodába lépéskor tapasztalatokat szereznek az óvoda udvaráról, csoportjukról, a mi utcánkról, a község épületeiről, stb. A közös együttlétek alkalmával, a pozitív viselkedésminták hatására fokozódik önállóságuk, intellektuális képességeik fejlődnek.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a társadalmi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A rendszeres séták, kirándulások során megtanulják az időjárásnak, terepnek megfelelő öltözködést, a csalán, a rovarok, az égető napsütés elleni védekezést.

A gyerekek tapasztalatokat gyűjtenek játszva, beszélgetve, rajzolva, festve.

Az udvaron előforduló szemét összeszedése is kellő motivációval formálja a gyermek esztétikai érzékét, erősíti a tisztaság jó közérzetét, örömeit. A felnőtteknek segítenek a levélseprésben, elhordásban, és közben ismerkednek az eszközök használatával. Környezetvédelmi, természetvédelmi ismereteiket minden esetben magyarázat, beszélgetés, tapasztalatszerzés kíséri.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok, így a környezet változásainak megfigyelése, matematikai ismeretek nélkül lehetetlen. A matematikai tevékenység minden területre beépíthető, így természetes környezetben is eredményes matematikai tapasztalatszerzés valósulhat meg. A matematikai nevelés anyagát nem elvont ismeretek alkotják, hanem az őt körülvevő világ mennyiségi, formai összefüggéseinek megláttatása, megfigyelése. Megfigyeléseket, kísérleteket játékidőben végzünk spontán, illetve szervezett módon. Heti egy napon séták szervezésével ismerkedünk lakóhelyünk szűkebb-tágabb környezetével. Évente egyszer távolabbi kirándulást is szervezünk.

A túrákhoz megfelelő öltözetéről a szülők gondoskodnak, az ő felvilágosításuk, meggyőzésük rendkívül fontos. A családok szemlélete a gyermekeken keresztül alakítható.

A kísérleteket, élményeket fényképekkel, videofelvétellel örökítjük meg. Szükség lenne még a részletesebb megfigyeléshez távcsőre, nagyítóra, ám ezek egyelőre nem szerepelnek óvodánk eszköztárában. Ehhez anyagi erőforrás felkutatása szükséges.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Sok tapasztalattal rendelkeznek szűkebb és tágabb környezetükre vonatkozóan önmagukról, az állatokról, növényekről, évszakokról, stb.
- Tisztelik az élőlényeket.
- Igénylik a rendet környezetükben, ápolják, gondozzák, védik azt.
- Megkülönböztetik az évszakokat, jellegzetességeiket ismerik.
- Általános tájékozottságuk fejlett.
- Ismerik az óvoda környezetét.
- Észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket, rájönnek az ok-okozati összefüggésekre.
- Képesek a problémákat saját elgondolásuk szerint megoldani.
- Ismeri az irányokat, helyesen használják a téri viszonyfogalmakat.
- Számolnak, halmazokat bontanak, egyesítenek 10-es számkörben.
- Érdeklődnek a matematika iránt

3. Ünnepek, hagyományok

Hagyományaink, ünnepeink áthatják és gazdagítják óvodai életünket, erősítik a közösségi szellemet.

Az ünnepekre való felkészülés során a gyermekek sokféle élményben részesülnek, és változatos tevékenységekben vesznek részt.

Óvodásaink számára a közösségi élmények átélése megalapozza, erősíti a szűkebb és tágabb társadalmi értékeket, normákat. A hagyományteremtés és hagyományápolás jelentősen hozzájárul a gyermekcsoportok közötti, a gyermek - a szülő - a pedagógusok közötti együttműködés kialakulásához. A községi ünnepek, hagyományok résztvevőjeként válik az óvodás gyermek a tágabb társadalmi környezetének aktív tagjává.

	Ünnepek	Hagyományok
Óvodai	<ul style="list-style-type: none"> - Mikulás - várás (találkozás a Mikulással, verses- dalos köszöntő) - Karácsony (készülődés, ünnepi hangulat keltése) - Farsang (jelmezes felvonulás, vendégség, tréfás alakoskodások) - Húsvét (készülődés, ünnepi hangulat keltése) - Március 15. (megemlékezés) - Anyák napja (közös köszöntés és ajándékkészítés) 	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermekek név és születésnapja (köszöntés, megvendéglés, kívánságteljesítés) - Év végi kirándulás - Óvodai búcsú (ünnepi műsor, nagycsoportosok búcsúztatása) - Mesemondó verseny (szülők részvételével, önkéntes felkészülés)
Intézményi		<ul style="list-style-type: none"> - Játzó világnap (szeptember 20.) (közös tevékenységek az első osztályosokkal) - Föld napja (április 22.) (játékos vetélkedés)
Községi	<ul style="list-style-type: none"> - Falukarácsony (ünnepi műsor) 	<ul style="list-style-type: none"> - Hársfa ünnep (népi játékok, tánc, majorett) - Mesemondó találkozó (bábműsor, mesemondás) - Idősek napja

4. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés szempontjából fontos az óvodás gyermekek munka jellegű tevékenysége, mivel kitartásra, felelősségérzetre, a kötelesség teljesítésére szoktat, valamint hangsúlyos szerepe van a közösség és a társas kapcsolatok formálásában.

Cél

- A gyermekek kedvvel és szívesen végeznek munkajellegű tevékenységet, amely során alapvető készségeket, képességeket sajátítanak el. Hatására fejlődjön szociális magatartásuk, kötelességérzetük, önállóságuk.

Feladat

- A munkavégzéshez szükséges ismeretek, képességek és készségek kialakítása.
- A gyermekek ösztönzése, motivációjuk fenntartása változatos munkafeladatok adásával.
- A munkavégzéshez szükséges szervezési teendők, eszközszükséglet megteremtése, balesetmentesség biztosítása.
- A feladatok megosztásának, a munkamenet és ellenőrzésének megismertetése.
- Feladattudat, kötelességtudat, önállóság fejlesztése.

A nevelési folyamat jellemzői

A munkavégzés alapvető feltétele, hogy kedvvel és szívesen végzett tevékenység legyen. A feladatok meghatározásánál fontos, hogy a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő munkát kínáljunk fel.

Munkafajták

Önkiszolgálás:

- testápolás, étkezés, öltözködés, a környezet rendjének megőrzése a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák.

Közösségért végzett munka:

- naposság, étkezéssel kapcsolatos teendők, takarítás, foglalkozásokhoz szükséges eszközök előkészítése

Az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:

- teremrendezés, díszítés, segítség az óvónőnek, megbízatások teljesítése, játékjavítás, ajándékkészítés, segítség a kisebbeknek.

Alkalmoszerű munkák:

- pl. hóseprés, falevelek összeseprese

Növényápolás:

- dísnövények ápolása, élősarok gondozása.

Az óvodai életbe, a napi folyamatba szervesen illeszkedik a munka. Része, kiegészítője az egyes tevékenységeknek. Nem tudunk kimenni az udvarra, ha nem öltözünk fel, az étkezéshez meg kell teríteni. Vannak olyan tevékenységek, amelyek alkalmoszerű munkát vonnak maguk után, pl. festés után le kell törölni, mosni az asztalt, barkácsolás, kézimunka után össze kell söpörni a szemetet stb. A munka sosem lehet öncélú, azért végezzünk, mert a napi tevékenységek folyamatában kultúrált, tiszta, egészséges környezetünk megteremtésében szükség van rá.

A sikeres munkavégzés pozitív megerősítést, önbizalmat ad. A munkajellegű feladatoknál is alapelv a fokozatosság. A gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe véve adunk feladatot, illetve elegendő segítséget a munka sikeres elvégzéséhez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen vállalnak megbízásokat.
 - A munkához való viszonyuk pozitív, felelősségtudatuk megjelenik.
 - Képesek kitartást igénylő feladatok megoldására.
 - Munkatempójuk jó, ismerik az egymást követő munkamozzanatokat.
 - Ellenőrzik az elvégzett munkát.
- Képesek társaikkal és a felnőttekkel együttműködve dolgozni, a munkát megosztani.

5. Tanulás

Az óvodában a tanulás legfőbb terepe a játék, a játékos tevékenységek. A gyermeki kíváncsiság, a gyermek mozgás- és tevékenység vágya az a belső hajtóerő, amelynek segítségével a gyermek felfedezi a környezetét, miközben megismeri saját képességeit is. A felfedezés, megtapasztalás során a gyermek spontán módon tanul. A játék és a tanulás egybefonódik, egységet alkot. Az egység a fejlesztés módjában van, hiszen mindkét folyamatban képességek fejlesztése történik.

Cél

- A játék által, a játékban rejlő tanulási lehetőségek kialakulása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A gyermekek szívesen vegyenek részt a tanulásban, mint számukra érdekes, és sikeres tevékenységben.

Feladat

- A tapasztalatszerzéshez szükséges legmegfelelőbb feltételrendszer megteremtése.
- A tanulást elősegítő szokások kialakítása.
- Differenciált fejlesztés az érettségi szintnek megfelelő tevékenységekkel, képességfejlesztő játékokkal.

A nevelési folyamat jellemzői

Programunk tág teret enged a spontán, önkéntelen folyamatokra épülő tanulásnak, miközben a szervezett tanulást a gyermeke egyéni, és életkori jellegzetességeivel összhangban alkalmazza. A tanulás a következő formában valósul meg a gyakorlati munkában:

- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- komplex játékos tevékenységek.

Az óvodai élet mindennapjaiban a gyermekek spontán módon ismerkednek a természeti és társas környezetükkel. Felfedeznek, kísérleteznek, tapasztalatot szereznek.

Ahhoz, hogy a természeti, társadalmi élet körébe tartozó lényeges fogalmakat megértessük, szükség van az óvónő által tudatosan tervezett, irányított megfigyelésekre, beszélgetésekre. Ezek alapján kerül sor a következtetések levonására, ítéletalkotásra, általánosításra.

Óvodai életünk középpontjában a komplex játékos tevékenységek állnak. Ezek napirendbe iktatott rendszeres, tervezett tevékenységek. Alapja a tematikus tervezés. Az aktuális téma köré csoportosított változatos tevékenységek /élmények, tapasztalatok megbeszélése, versek, mesék,

dalos játékok, vizuális tevékenységek, képességfejlesztő játékok, stb./ segítik az ismeretek érzelmi töltését, ezáltal azok eredményesebb befogadását. Hozzájárul a téma változatos, több csatornán keresztül történő megközelítéséhez.

A komplex játékos tevékenységek tervezése, szervezése lehetőséget ad az óvodapedagógusnak arra, hogy saját személyiségén keresztül a módszertani kultúrájának eszköztárával nyújtson értékálló ismereteket a gyermekek számára. Eközben olyan képességeket fejleszt és alakít ki, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket mind magasabb szintű ismeretszerzésre, problémamegoldásra.

Óvodai nevelésünk folyamatában tudatosan jelenik meg a differenciálás. Figyelembe vesszük az egyéni különbségeket, a képességek fejlettségének különböző szintjét, az eltérő személyiségjegyeket. Ehhez szükség van az alapos gyermekismeretre, a gyermekek szociokulturális háttérének ismeretére. Ezt segíti a családlátogatás, amelyet a naplóban dokumentálunk, valamint a személyes megfigyelések és az általunk összeállított mérési rendszer, aminek eredményét a Fejlődési naplóban rögzítjük. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk.

Együttműködésre törekszünk a Pedagógiai Szakszolgálattal.

A tanulást segítő szokások kialakítása

Szükség van olyan szokások kialakítására, amelyek segítik, illetve megkönnyítik a tanulási helyzet elfogadását, az elmélyült, zavartalan tevékenységet.

A szokásalakítás **első lépcsője** a csoportszoba ismerete. Minek hol a helye, az egyes játékeszközök helye, játéktevékenységek helye, és az ezekhez kapcsolódó viselkedési szokások. **Második lépcső** a napirend. Az azonos időpontban naponta visszatérő tevékenységek /pl. mindennapos testnevelés, stb./ rendezettség, nyugalmat, biztonságot nyújtanak, kiszámíthatóvá teszik a nap történéseit.

Harmadik lépcső az egyes tevékenységekhez kapcsolódó szokások kialakítása. Ez teszi lehetővé, hogy azonos időben több különböző tevékenység folyhat anélkül, hogy a csoportok egymást megzavarnák. Ez teremti meg a differenciálás feltételeit is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Szándékos figyelmük kialakul.
- Élvezik az önálló feladatmegoldást.
- Azonosulnak a feladattal, készítenek érzéket annak megoldására.
- Ismerik a napi tevékenységek rendjét, a tevékenységhez kapcsolódó szokásokat.
- Megjelenik az önellenőrzés képessége.
- Megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket végeznek.
- Képesek a tanulás folyamatában az együttműködésre.
- Tapasztalataikat elmondják.
- Az alapvető gondolkodási műveletek elemeit alkalmazni tudják.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelésfejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

– érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

– elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek **kedvező iskolai légkörben** készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A **hároméves kortól** kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A szocializáció első állomása a család, meghatározó a gyermek személyiségfejlődése szempontjából. Az óvodai nevelés erre épül, továbbfejlesztve, kiegészítve és időnként kompenzálva azt. Majd következik az iskolai oktatás, amely csak akkor lehet sikeres, ha ezeket a primer hatásokat figyelembe veszi, megismeri, és ezekre alapoz. Az óvoda a közoktatás első állomása, ahol a gyerekek elsajátítják azokat a készségeket, részképességeket, tudást és magatartásformákat, melyeket a sikeres iskolakezdés igényel. Mint ahogy nem mindegy, hogyan rakják le egy ház alapjait, az sem mindegy, hogyan veszi a gyermek az iskolába lépés akadályait.

Cél:

- a gyermekek esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteiknek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Feladat:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- az óvodapedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Feladatunk a tehetséges gyermekek segítése a továbbfejlesztésben, intellektusuk és kreativitásuk támogatása, ösztönzése, speciális szükségletük kielégítése.

- a) Szervezési feladatok
- b) A nevelőtestület együttműködése
- c) A pedagógia munka kiemelt területei
- d) A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, a szociális segítségnyújtással

kapcsolatos feladatok

- e) Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- f) Óvoda- iskola átmenet támogatása
- g) Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- h) Intézményi önértékelés, eredményesség

Pedagógiai munkánk kiemelt területei:

- Az egyéni, differenciált képességfejlesztés, amely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.
- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés
- Egészséges életmódra nevelés
- Anyanyelvi fejlesztés
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- Környezettudatos nevelés

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a sajátos nevelési igényű - mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek, eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

Az első feladatunk a befogadó szemlélet elterjesztése az óvoda egész közösségébe.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs

bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

Nevelőmunkánk során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

VIII. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Az óvodába felvett gyermek fejlődését a Patyi Zoltánné: Óvodás gyermekek nyomon követése című dokumentumban rögzítjük. Rögzítésre kerülnek: a gyermek fejlesztési feladatai intézkedések, megállapítások, javaslatok, fejlesztési tervek.

Az óvoda indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybe vételét.

A fejlesztési javaslatokat, illetve a Fejlődési napló bejegyzéseit ismertetjük a szülővel, aki azt aláírásával igazolja. A tanköteles gyerekekkel a Difer teszt rövid változatát végeztetjük el.

IX. Boldog Óvoda – Boldogságóra program

BOLDOGSÁGÓRÁK A SZORGALMATOS MESEKERT ÓVODÁBAN A POZITÍV PSZICHOLÓGIA MÓDSZEREIVEL.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére. A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

A boldogságórák témakörei a megvalósítás sorrendjében:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok ápolása
- Boldogító jócselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömök élvezete
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

A programot a Boldogság Intézet által biztosított szakmai segédanyagok segítségével valósítjuk meg.

*Megvalósítása a 2018/2019-es tanévtől kezdődően a kijelölt óvodapedagógus szándéka alapján történik.

Intézmény OM – azonosítója:210653	Kiegészítette: <i>Vargáné Jáger Tünde óvodavezető</i>
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
Rozgonyi Tiborné <i>nevelőtestület nevében</i>	Véleményilvánítók: Gödérné Kiss Brigitta <i>szülői közösség</i>
Egyetértését kinyilvánította: Takács Pálné <i>fenntartó nevében névaláírás</i>	
Hatályos: 2018.09.01.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	